

נציבות שירות המדינה

הודעות

כ"ז בניסן התשנ"ו (16.4.1996)

הודעה מס' נו/30

איסור תעמולת בחירות - תעמולה מהי

1. בהודעת נש"מ מס' נו/23 מיום 18.3.96, שעניינה הבחירות לכנסת הארבע-עשרה ולראש הממשלה, נזכרים איסורים בקשר לתעמולת בחירות, כגון איסור להשתתף בתעמולת בחירות, איסור להשתמש בכספי ציבור וברכוש ציבורי לתעמולת בחירות, וכיוצא באלו. האיסורים חלים על סוגים שונים של עובדים, הכל לפי המפורט בהודעה האמורה.
מובהר ומודגש, כי על עובד המדינה להקפיד שמעשיו או התנהגותו לא יתפרשו כאילו נועדו לקדם אינטרס של מפלגה כלשהי או מועמד מסוים. על העובד להביא בחשבון כי עקב מעמדו כעובד מדינה עלול הציבור לפרש התנהגויות או מעשים מסוימים שלו כאילו נועדו לסייע למפלגה זו או אחרת, או למועמד זה או אחר, ועקב רגישות זו עליו לנהוג משנה זהירות בעניין זה.
2. המונח "תעמולת בחירות", א שהוא מופיע בחוק הבחירות (דרכי תעמולה), התשי"ט-1959, אינו מוגדר בחוק. את התכנים בו יצק בית המשפט העליון בשורה של פסקי דין. בהקשר זה נקבעו כמה כללים שבאמצעותם אפשר להבחין בין התבטאויות ומעשים שאין בהם משום תעמולת בחירות, לבין כאלה שהם בגדר תעמולה כזאת. 3. להלן הכללים המרכזיים הקובעים מה נופל בגדר "תעמולת בחירות":
* הטפה ישירה למען מפלגה כלשהי או מועמד כלשהו מבין אלה המתמודדים בבחירות, או מתיחת ביקורת על מפלגה או רשימה או מועמד כאלה.
* הצגת מצעיהן ותוכניותיהן של מפלגה או רשימה המתמודדות בבחירות, וכן דברי שבח לתכונות ולכושר של מועמדיהן - לצד ביקורת על אלו של יריביהן. * דברים שעניינם ומטרתם השפעה על הבחירות, או שהם עשויים להתפרש ככאלה. * תעמולה היא פלגתית אם תוכנה מתייחס במישרין לנושאים השנויים במחלוקת בין המפלגות או בין המתמודדים על תפקיד ראש הממשלה.
4. בגדר תעמולת בחירות נכנסים גם פרסומים המתיימרים לסכם או לתאר את תוכן פעילותו של המפרסם, אם יש בהם, מבחינת העיתוי וקירבת הזמן לבחירות, וכן מבחינת תוכנם ונוסחם, משום תעמולת בחירות כאמור בסעיפים (2) ו-(3) לעיל.

פרופ' יצחק גל-נור
נציב שירות המדינה